

ضمیمه تحریر

در رابطه با کناره گیری از برجام

امیرفیض- حقوقدان

در رابطه با تحریر کناره گیری از برجام توضیحاتی لازم است که بعنوان ضمیمه اکنون تقدیم میشود

موضوع اول تشکیل کمیسیون مشترک هر سه ماه یکبار

در متن برجام کمیسیون مشترک بهنگام وقوع اختلاف در اجرای برجام و فراهم کردن زمینه های همکاری بین گروه ۵+۱ و ایران پیش بینی شده است؛ ولی در اولین دوره تشکیل کمیسیون مزبور در وین بتاريخ ششم مهرماه ۱۳۹۴ ایران پیشنهاد کرد که کمیسیون مشترک هر سه ماه یکبار برای بررسی روند اجرایی برجام تشکیل شود و گروه ۵+۱ هم آنرا پذیرفت و از همان زمان هر سه ماه یکبار مرتباً تشکیل شده است که آخرین نوبت آن درسی ویکم شهریور ماه امسال در نیویورک بوده است؛ که شرح ونتیجه آن در تحریر قبلی آمده و در یک جمله اینکه:

>ایران شکایتی را در کمیسیون نظارت مطرح نکرد و خاتم فدريکا موگريني هم اعلام کرد که همه موافق بودند که طرفها به تعهداتشان عمل کرده اند.<

حراکمیسیون مشترک هر سه ماه یکبار

ملاحظه شد که کمیسیون مشترک بنا بر درخواست جمهوری اسلامی و موافقت ۵+۱ هر سه ماه یکبار تشکیل گردید مفهوم و هدف این درخواست چه بوده و چیست؟

هدف، مترام نشدن اشکالات و اختلافات است که هر یک بمجرد ظهور مورد بحث و رفع اشکال قرار گیرد و برجام در زمینه های بدور از در دسر پیش برود.

اثر اجرایی تشکیل کمیسیون های سه ماهه آنهم بهرحال اعم از وجود اشکال و اختلاف و اعتراض تصفیه عملیاتی است که در اجرای برجام بین جمهوری اسلامی و کشورهای ۵+۱ انجام گرفته است و به عبارت دیگر واجد این معناست که اختلافات احتمالی تا پایان آن جلسه ختم مقال شده است.

آنجا که خانم موگرینی رئیس کمیسیون مشترک اعلام کرده است: >همه موافق بودند که طرفها به تعهدات خود عمل کرده اند؛ در واقع یک حکم کمیسیون مشترک است و دیگر نمیشود در سه ماه بعد موضوعی را مطرح ساخت که مربوط به زمانی است که کمیسیون مشترک، آنرا اختلاف قابل رسیدگی ندانسته است و باز به عبارت دیگر نظریه کمیسیون مشترک نسبت به مواردی قطعی است که در کمیسیون مطرح شده و یا طرفین از طرح آن خودداری کرده اند باز با توضیح اضافی خانم موگرینی و یا هرکس که رئیس کمیسیون مشترک باشد نمیتواند خلاف نظریه ای که مثلاً نسبت به دستور جلسه سه ماه قبل داده خلاف آن نظر بدهد.

کمیسیون مشترک دارای ۸ عضو است که ۱۵ روز فرصت دارد که به موضوع شکایت و یا اظهارات هریک از اعضاء رسیدگی و فیصله دهد و اگر مدت کافی نباشد، زمان، به اتفاق آرا تمدید می‌گردد، و چنانکه هریک از اعضا به تصمیم کمیسیون مشترک قانع نباشد میتواند موضوع را به وزرای خارجه کشورهای ۱+۵ ارجاع نماید و آنها نیز ۱۵ روز فرصت دارند که نسبت به موضوع اظهار نظر کنند و رای هیئت وزرا و یا کمیسیون مشترک به اکثریت آراء خواهد بود یعنی ۵ کشور از ۸ کشور عضو.

با نگاه به جریان اجرایی کمیسیون مشترک کاملاً قابل درک است که نه تنها نماینده ایران اعتراض و یا شکایتی از آمریکا مطرح نکرده بلکه، نسبت به نظریه خانم موگرینی که نظر کمیسیون مشترک را مبنی بر موافقت همه اعضا در اجرای برجام نیز اعتراض نداشته اند که قضیه به وزرای کشورها هم ارجاع نشده است.

از آن گذشته نظریه اینکه از سوی هیئت نظارتی که بوسیله شخص خامنه ای برای رصد کردن تصمیمات کمیسیون مشترک انتخاب شده (در تحریر قبل اسامی آنها ذکر شده است) هیچ اعتراضی و یا نظریه نسبت به تصمیم کمیسیون مشترک ارائه نشده؛ این بدان معناست که هیئت نظار هم با تصمیم کمیسیون مشترک کمال موافقت را داشته است.

چرا سکوت نماینده ایران

اینکه چرا نماینده ایران و همچنین هیئت نظار که از زعمای و مسئولین درجه اول جمهوری اسلامی تشکیل شده است اعتراضاتی را که نسبت به آمریکا در رابطه با برجام داشته اند مطرح نکرده اند خود مسئله ای بسیار قابل توجه است؛ اجازه فرمائید ابتدا به اظهارات دولتی ها در نقض برجام بوسیله آمریکا اشاراتی داشته باشیم و سپس به علت این دوگانگی یعنی از یکطرف قیل و قال اتهام آمریکا و از سویی کنار کشیدن از طرح ادعا به ملاحظاتی برسیم.

گوشه ای از اعتراضات رئیس جمهور

«بنده بعنوان رئیس جمهور کشور و رئیس شورای عالی امنیت ملی (ورنیس هیئت نظار بر اقدامات کمیسیون مشترک) به صراحت اعلام میکنم که نقض برجام را از سوی هیچیک از اعضای ۱+۵ **تحمّل نخواهم کرد و به آن پاسخ مثبت خواهیم داد** مصوبه اخیر کنگره آمریکا به اعتقاد ما با برجام مغایرت دارد و ناقض آن است.»

وزیر خارجه ایران

تمدید قانون ISA مغایر با برجام است و ما این موضوع را به دولت آمریکا تذکر دادیم.

سخنگوی وزارت خارجه

بهرام قاسمی سخنگوی وزارت خارجه جمهوری اسلامی در واکنش به تصویب طرح تحریم های آمریکا در سنای آن کشور اظهار داشت که تمدید تحریم ها علیه ایران **مخالف برجام است**، همچنین اضافه کرد که وزارت خارجه رفتار دولت آمریکا را به دقت رصد کرده و گزارش کامل به هیئت نظار درباره اجرای برجام به منظور تصمیم گیری و اقدام مقتضی خواهد داد.

اظهارات سخنگوی وزارت خارجه جمهوری اسلامی مبنی بر اینکه رفتار دولت آمریکا در تخطی از برجام دقیقاً به هیئت نظر برای تصمیم مقتضی ارسال خواهد شد، نشان میدهد که **هیئت نظر دقیقاً در جریان کمیسیون مشترک و مسائل مربوط به برجام بوده است معهداً تصمیم به سکوت گرفته است.**

علی اکبر صالحی

آقای علی اکبر صالحی رئیس سازمان انرژی نیز اعلام کرده که تمدید تحریم های علیه ایران **نقض صریح برجام است** ولی مدعی شد که >پیش بینی های لازم را کرده ایم و اکنون نمیخواهیم آنرا اعلام کنیم< (لباس بعد از عروسی برای سرمنار خوبست).

نمایندگان مجلس

دکتر عارف و گروهی از نمایندگان مجلس اسلامی اعم از اصلاح طلبان و یا اصولگرایان تصمیم آمریکا را دانه به تحمیل تحریمهای اخیر **نقض صریح برجام میدانند.**

عراقچی

سید عراقچی همان ذریه ای که بنماینگی از ایران در مذاکرات هسته ای شرکت داشت و در مجلس شورای اسلامی به آقای حمید رسائی اعلام کرد که نخوانده موافقتنامه را امضا کرده است، نسبت به برجام نظریه ای دارد که باید آنرا قاب گرفت! میگوید:

>اقدام آمریکا در افزودن نامهای جدید به فهرست تحریم های موشکی علیه ایران براساس آنچه که در برجام آمده **نقض برجام نیست اما خلاف فرمایشات مقام رهبری است که برای ما نیز فرمایش ایشان ملاک است و در تمام موارد هم فرمایشات ایشان ملاک ما بوده است.**<

(صورت جلسات مجلس)

این آقا نمایده ایران در مذاکرات هسته ای است که اظهارات سید علی را مافوق یک عهدنامه بین المللی که ایران را متعهد دانسته میداند؛ اگرچنین بود چرا یک حقوقدان که رئیس اداره حقوقی و معاون وزارت خارجه است به مذاکرات مامور شد؛ خوب سید علی یکی از مستخدمین خودش را اعزام به مذاکرات میکرد؟

توسل ظریف و عراقچی به اظهارات و اجازه سید علی برای فرار از مجازاتی است که بحق متوجه آنها در تحمیل برجام به ملت ایران است.

نظریات در باره سکوت جمهوری اسلامی

در مورد علت سکوت جمهوری اسلامی و در عبارت روشن عدم طرح شکایت و حتی گله ای از آمریکا بمناسبت ادعای نقض برجام، یک نظریه حقوقی نزدیک به حقیقت در دست است که اکنون به آن رجوع میکنیم.

ولی قبل از آن یک ادعائی هم از سوی آقای عراقچی شده است که این تحریر مغبون است اگر آنرا مطرح نکند.

ادعای آقای عراقچی

آقای عراقچی در مصاحبه ای که علت سکوت از ایشان سوال شده گفته:

<ما با حفظ حقوقمان سکوت کردیم>

پاسخ آقای عراقچی (فرار از سوال است) ادعای آقای عراقچی وقتی وارد بود که خانم موگرینی بنا بر درخواست نماینده ایران اعلام میکرد که نماینده ایران به دلالتی مایل است که اعتراض و شکایت خود را بعدا مطرح کند؛ این میشود. (حفظ حق طرح ادعا و یا دفاع) که میدانیم چنین درخواستی همراه سکوت عراقچی نبوده است و این بدان معناست که ایران تا تاریخ سی ام تیرماه که کمیسیون مشترک تشکیل شده هیچ ادعائی در رابطه با برجام علیه آمریکا ندارد.

نظر به نزدیک به حقیقت

۱- عده ای از حقوقدانان دولتی که روی برجام تحقیق کرده اند نظرداده اند که:

<کمیسیون تشخیص طوری تعبیه شده است که عملا حق وتو به آمریکا و سایر کشورهای ۱+۵ میدهد و حتی در صورت طرح شکایت از سوی ایران؛ آمریکا بصرف بهانه تراشی میتواند خواستار بازگشت خودکار تحریم ها با همان مکانیزم ماشه شود یعنی هر نوع تلاش و شکایت از بد عهدی آمریکا حداقل با وتو و دهن کجی آمریکا مواجه خواهد شد.>

به دلیل بالا جمهوری اسلامی شامل شورای امنیت ملی و هیئت نظار تصمیم گرفته اند که در کمیسیون مشرک نسبت به آمریکا کوتاه بیایند و حرکت و اظهاری نکنند که آمریکا از موقعیت خود استفاده نماید.

۲- نظریه دیگری که مستند و قابل قبول است و در تحریرات سابق نیز بطور مفصل به آن اشاره شده است این است که:

ساختار حقوقی کمیسیون مشرک که تنها مرجع رسیدگی به اختلافات ناشیه از اجرای برجام است طوری است که در رای گیری آمریکا به اعتبار یاران سیاسی خود مانند فرانسه و انگلیس و اتحادیه اروپا آلمان همواره اکثریت قاطع دارد زیرا ۵ رای از ۸ عضو، رسمیت تصمیم است، بدین ترتیب در صورت شکایت ایران به کمیسیون مشترک و ارجاع موضوع به رای گیری ایران بطور حتم بازنده خواهد بود، و اگر ایران نتیجه رای کمیسیون را نپذیرد در عین اینکه حق مراجعه به وزرای ۱+۵ را دارد بعد از ۶۵ روز تمام تحریم های علیه ایران که معلق شده است بصورت خودکار باز میگردد.

به این دلیل که مراتب فوق برای دولت جمهوری اسلامی آشکار شده توقف شکایت و ادعا از سوی ایران در کمیسیون مشترک به مصلحت تشخیص داده نشده است و ایران در رابطه با برجام یعنی فتح الفتوح جمهوری اسلامی و نعمتی که خداوند نصیب مردم مسلمان ایران کرده همچنان به همت عوامل آمریکا در وزارت خارجه جمهوری اسلامی باید بسوزند و بسازند.